

ด่วนที่สุด

ที่ ลต ๐๐๑๕/๒๑๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๑ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ตอบข้อสอบถาม

เรียน หัวหน้าพรรคเพื่อไทย

อ้างถึง หนังสือพรรคเพื่อไทย ด่วนมาก ที่ พท. ๐๐๖๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง พรรคเพื่อไทย ได้ขอหารือและสอบถามประเด็นข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๑ ตอบข้อสอบถาม ดังนี้

ข้อสอบถามที่ ๑. ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ข้อ ๒ กำหนดว่า “ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้ต่อเนื่องต่อไปโดยมิได้สะดุดลงจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง และการดำเนินการเพื่อการจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองให้ระงับไว้เป็นการชั่วคราว รวมทั้งให้ระงับการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวด้วย ในกรณีมีข้อสงสัยให้หารือคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ประกาศใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นมา จึงขอสอบถามว่า

เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ประกาศใช้บังคับแล้ว พรรคการเมืองย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ประกอบกับไม่มีบทบัญญัติมาตราใดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้งดเว้นการบังคับใช้มาตราหนึ่งมาตราใดไว้ก่อนกรณีจึงต้องถือว่าบทบัญญัติทุกมาตราในกฎหมายมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันประกาศใช้เป็นต้นไป พรรคการเมืองจึงมีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ใช่หรือไม่

ข้อสอบถามที่ ๒ การที่ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ กำหนดห้ามมิให้พรรคการเมืองดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใดๆ ในทางการเมืองโดยให้ระงับไว้เป็นการชั่วคราวนั้นต้องตีความให้สอดคล้องกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ว่าเป็นการห้ามดำเนินการดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิก ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับแล้วจึงมีผลเป็นการยกเลิกข้อห้ามตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับดังกล่าว ใช่หรือไม่

/ข้อสอบถาม...

ข้อสอบถามที่ ๓ เนื่องจากประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ได้ประกาศใช้บังคับในขณะที่ยังมิได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แต่เมื่อรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว โดยมีการรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลและสิทธิของบุคคลในการร่วมกัน จัดตั้งพรรคการเมืองและดำเนินกิจกรรมทางการเมือง อีกทั้งมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ออกมารับรองการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองแล้ว หากตีความว่าประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป จะมีผลทำให้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่รับรอง และคุ้มครองสิทธิของบุคคลในส่วนดังกล่าว และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งฉบับไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายได้ กรณีดังกล่าวจะถือว่าประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ มีเนื้อหาที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไร และมีแนวทางหรือวิธีการใดที่ทำให้ พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ตามที่กฎหมายพรรคการเมืองบัญญัติไว้

ตอบข้อสอบถามที่ ๑ ถึงที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตอบข้อสอบถามพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีที่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครผู้ใดสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง โดยมีได้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด มีปัญหาขัดหรือแย้งหรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการสอบถามและการตอบข้อสอบถามของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนด ความหมายของข้อสอบถามไว้ในข้อ ๔ หมายความว่า “คำปรึกษาที่เป็นข้อสงสัยในปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง” ซึ่งข้อสอบถามของผู้สอบถามนั้นต้องไม่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ กล่าวคือ ไม่มีลักษณะ ดังนี้ (๑) ข้อสอบถามที่มีใช่ข้อสอบถามตามระเบียบนี้ และ (๕) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ ของผู้อื่น ดังนั้น ข้อสอบถามที่ ๑ ถึงที่ ๓ ของพรรคเพื่อไทยจึงมิใช่เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง ตามนัยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อสอบถามที่ ๔ เนื่องจากกรอบระยะเวลาที่พรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะครบกำหนด ในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๑ แต่มีปัญหาเรื่องผลของคำสั่งห้ามมิให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ แม้ตามมาตรา ๑๔๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว จะเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองขอขยายเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้ก็ตาม แต่กรณี ดังกล่าวน่าจะเป็นกรณีที่เกิดจากพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งปัญหาที่เป็นอยู่มิใช่เกิดจากที่พรรคการเมืองดำเนินการไม่ทันตามกำหนดเวลา แต่เกิดจากปัญหาข้อห้าม ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงขอสอบถามว่า การแก้ปัญหาดังกล่าวควรจะเป็นหน้าที่ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือจะให้เป็นที่ภาระหน้าที่ของพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการขอขยายเวลา เองและการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นเหตุเป็นผลและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อสอบถามที่ ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งการเปลี่ยนแปลงสมาชิกที่แตกต่างจากที่ปรากฏ ในทะเบียนสมาชิกพรรคการเมืองที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีขึ้น ตามมาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ถูกยกเลิกโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยให้สมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และประสงค์ จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไป มีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น พร้อมทั้งแสดง หลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว สมาชิกผู้ใดมิได้มีหนังสือแจ้งยืนยัน การเป็นสมาชิก ให้เป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น และให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ตามข้อ ๑ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

ข้อสอบถามที่ ๕. โดยที่มาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้ว่า “..ให้มี หน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ และตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ส่วนมาตรา ๕๐ (๒) บัญญัติว่า “(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลารับสมัครตาม (๑) ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งแล้วส่งรายชื่อผู้สมัครให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น”

พรรคเพื่อไทยขอสอบถามว่า ตามนัยของมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ให้คณะกรรมการสรรหา มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับนั้น ย่อมมีความหมายว่า ให้คณะกรรมการสรรหาใช้ดุลพินิจคัดเลือกผู้สมัครเพื่อให้ได้บุคคลที่เห็นว่ามีลักษณะและคุณสมบัติเหมาะสม ข้างต้น โดยไม่จำเป็นต้องเสนอรายชื่อผู้สมัครทุกคนส่งไปให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ดำเนินการตามมาตรา ๕๐ (๓) ใช่หรือไม่ เพราะหากให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครทุกคน คณะกรรมการสรรหาที่ไม่อาจใช้ดุลพินิจเพื่อสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๙ วรรคสาม กำหนดไว้ได้ และขอสอบถามต่อไปว่า หากคณะกรรมการสรรหาสามารถใช้ดุลพินิจในการสรรหาผู้สมัคร เพื่อส่งไปให้สาขา พรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดดำเนินการคัดเลือกได้ กรณีดังกล่าวพรรคการเมือง สามารถกำหนดในข้อบังคับพรรคถึงหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้สมัครเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความเหมาะสมดังกล่าว หรือจะให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ออกข้อกำหนดในเรื่องดังกล่าวด้วยตนเอง นอกจากนี้พรรคเพื่อไทยเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นที่ทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติตามที่กฎหมายพรรคการเมืองบัญญัติไว้ได้ เกิดจาก ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ดังนั้น ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ท่านจึงควร หารือไปยังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว ไม่ควรให้เป็นความรับผิดชอบและภาระ แก่พรรคการเมืองที่ต้องดำเนินการเอง

ตอบข้อสอบถามที่ ๕. พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้ดุลพินิจในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ซึ่งตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น เป็นกรณีที่พรรคการเมืองต้องจัดให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ วรรคสอง โดยคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการที่จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหากพบว่าผู้สมัครรายใดแม้ว่ามีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม แต่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ตรวจสอบว่าเป็นผู้ไม่มีความสามารถ ไม่ซื่อสัตย์สุจริต และไม่มีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น ตามมาตรา ๑๕ (๑๑) ที่กำหนดว่า “มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก โดยมาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องเทียบเคียงได้กับมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ก็สามารถใช้อดุลพินิจที่จะไม่ส่งรายชื่อผู้สมัครรายนั้นให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๕๐ (๓) ได้

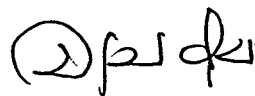
สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น พรรคการเมืองสามารถกำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งเป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๘ ที่กำหนดว่า การดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง “(๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ” ทั้งนี้ ข้อบังคับของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ ยังกำหนดให้ ข้อบังคับพรรคอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้ “(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ...”

ทั้งนี้ ข้อเสนอของพรรคเพื่อไทย กรณีปัญหาที่เกิดขึ้นที่ทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติตามที่กฎหมายพรรคการเมืองบัญญัติไว้ได้ เกิดจากประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ ดังนั้น ประธานกรรมการการเลือกตั้ง จึงควรหารือไปยังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว ไม่ควรให้เป็นความรับผิดชอบและภาระแก่พรรคการเมืองที่ต้องดำเนินการเอง นั้น เห็นว่า มิใช่เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือข้อกำหนดระเบียบ หรือประกาศ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามนัยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจเอก

(จรุงวิทย์ ภูมมา)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักกิจการพรรคการเมือง

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๘๔๕๘

โทรสาร.๐ ๒๑๔๓ ๘๕๘๒